

Mleko.

Kje raste mleko?“ — tako je vprašal nekega dne Jožek svojo mater, ko je „K“ mleko kupovala.

„Mleko ne raste nikjer, ampak molze se od krav, ovac, kôz i. t. d.“ odgovori mati.

„Pa od kod dobi krava mleko?“ vpraša dalje Jožek.

„Krava pase travo,“ odgovori mati, „žrè seno in liže sol. Vse to se potem pretvarja v sladko mleko; mleko se nabira v kravjem vimenu in iz vimena se molze. Krava se molze navadno po dvakrat na dan: zjutraj in zvečer; nò, po nekaterih krajih jo molzejo tudi o póludne. Iz mleka se nareja smetana, surovo maslo in sir. Vrh tega doji krava tudi svoje tele. Teliček je vrlo vesela žival, rad teka in skače okolo svoje matere. Kliče jo: „meee!“ in mati se mu na ta glas veselo odzivlje: „muuu!“ Krava liže telička z jezikom; hrapavi jezik jej služi namesto česlja, ona namreč čese ž njim svojega telička.

Prvo mleko od krave ni tako sladko in ukusno, kakor je poznejše. Nikakor bi nam ne šlo v slast, ako bi ga pokusili in pili. A ravno to mleko je za mlado tele prijetno in koristno. Teliček iz začetka ne more žreti ne trave ne listja. Še le pozneje, ko nekoliko odraste, muli travo in trga listje, do tega časa ga pa mora krava dojiti. Kadar tele odraste, potlej še le pase travo, žrè seno in liže sol.“

„Ali tudi še katere druge živali dajejo mleko razven krave?“ vpraša Jožek.

„Povedala sem ti vže,“ reče mati, „da nam mleko dajejo tudi ovce in koze. Tudi kamela daje mleko. Jelenje mleko je neki zeló sladko in mastno. Mleko od oslic je najboljšo zdravilo nekaterim bolnikom, ki ga tudi pijó, da se zdravijo ž njim. Mleko imajo tudi še druge živali, recimo: svinje, psi, mačke, miši itd. ali tega mleka ljudje ne uživamo, s tem mlekom te živali le dojé svoje mladiče.“

„Ali se pa mleko še od kake druge stvari dobiva,“ vpraša radovedni Jožek, ki je svojo mater pazljivo poslušal, ko mu je vse to pripovedovala.

„Daleč tam na zahodu od nas,“ odgovori mati, v daljnji zemlji, ki jo Ameriko imenujemo, raste drevo, ki se imenuje „kravje ali mlečno drevo.“ Iz tega drevesa, kadar se poseče, teče neko mleko, ki je prijetnega ukusa in človeškemu zdravju ravno tako ugaja, kakor mleko od naših domačih krav. Tamošnji prebivalci nasečejo tako drevo in točijo v sodove to sladko in jako prijetno pijačo, ravno tako, kakor mi vođo iz kakega vodnjaka. A tudi še mnogo drugih rastlin je ustvaril dobri Bog, ki imajo nekako mleko v sebi, ali to mleko se ne more rabiti za nobeno pijačo. Takó na primer mleko v mlečeku je grenko; v maku strupeno; v kozji bradi jedko, ki žgè in zajeda. Če bi to mleko le okusili, izpahnila bi se nam usta in jezik, in čutili bi bolečine v želodci. No so pa zopet take živali, katerim to mleko prav nič ne škoduje, marveč koristno jim je, pa ga zato pijó. Iz tega lahko vidiš, da to, kar je nekaterim živalim dobro in koristno, to je drugim neprijetno in opasno. Nù, zdaj veš, odkod se dobiva mleko, pa si vse to dobro zapómni!“

—é.